

FETÖ sadece dinci bir örgüt değil

17.02.2019

Nurzen Amuran: Sayın Aldan bugün sizinle yeni yayınlanan bir kitaptan yola çıkarak sohbet etmek istiyorum. Barış Pehlivan ve Barış Terkoğlu, birlikte *Metastaz* adlı bir kitap yazdılar. Son yıllarda okuduğum kitaplar arasında beni en fazla etkileyenlerden biri oldu. Kitabı özellikle bu ülkenin kaderini değiştirmek isteyenlerin okumasını salık veriyorum. Resmi kaynaklara başvurularak çok titiz araştırılmış önemli bir yapıt. Türk toplumunun dokusunun nasıl bozulmaya yüz tuttuğu, yönetenlerin aymazlıkları, adaletin hangi yöntemlerle çökertilmeye çalışıldığı, kamuoyunun yakından tanıdığı bazı yönetici sıfatını taşıyanların gerçek kimlikleri, tarikat, cemaat yapılanmalarının parasal hedefleri, Türk toplumunun inançlarının hangi yöntemlerle bozulmaya çalışıldığı gözler önüne seriliyor, bildiklerimiz yanında bilmediklerimiz de sağlam kanıtlarla sözgelimi mahkeme tutanaklarıyla resmi belgelerle okurlara sunuluyor. Ciddi bir araştırma, toplumsal bir hizmet belgesi. Kitapta, siyaset uğruna topluma verdikleri zararın farkında olanlar yanında farkında olmayanların sorumsuzlukları ortaya çıkarılmış. Toplumsal çürümeye yol açanlara kitap "Dikkat" diyor. Bir ülkede toplumsal çürümeyi hızlandıracak suçlardan en önemlileri rüşvet torpil ayrıcalıktır.. Eğer rüşvet tekil örnekler de olsa yargıya bulaşmışsa daha da vahim bir sonuç ortaya çıkar. Suçluyu yargıdan kaçırma girişimleri tekil de olsa yine vahim sonuçlar doğurur. Kitabın önsözü bu... FETÖ'den sonra eğer dini yapılanmalar iktidar olmak için sıraya girmişlerse, din adına dinle ilgisi olmayan araçlarla inançlılara zarar vermeye başlamışsa, *Metastaz* "burada durun" diyor. FETÖ'den sonra herkesin daha dikkatli olmasına çağrıda bulunuyor. Evet, bir okur olarak bu analizi yapmayı sorumluluk sayıyorum. Her iki yazarı da kutluyorum.

Sayın Aldan, bu söyleşimizde kitapta yer alan FETÖ borsası adıyla çıkan haberlerin somut örneklerinden yola çıkalım. Yargıda tekil de olsa yayılmaya elverişli rüşvet veya iltimas arka çıkma torpil iddiaları beni en çok panikleyen konulardan biri oldu. Rüşvet iltimas torpilin, yasaların önüne geçmesinin topluma vereceği zararı siz eski deneyimli bir yargı mensubu olarak daha iyi açıklarsınız.

Ömer Süha Aldan: Kitaptaki somut örneklerle açıklanan bu kadarı da olmaz dedirten rüşvet ilişkilerinin değerlendirilmesi için yargının geçmişine ve çürümenin bu noktaya nasıl geldiğine bakmak lazım. 1961 Anayasası yargı bağımsızlığı ve hakimlik teminatı için önemli hükümler içeriyordu. Anayasa yapıcıları güçler ayrılığı ilkesinin üzerinde özenle durmuşlardı. Örneğin hakim ve savcı kurulları ayrıydı. Adalet Bakanlığının yargı üzerindeki etkisi sembolik düzeyde idi. Bu süreçte yargıçların yolsuzlukla anılması kabul edilemezdi. Bir şaya dahi titizlikle soruşturulurdu. Teftiş kurulları seçkin hukukçulardan oluşturulurdu. Yolsuzluğa bulaşmış olan bir biçimde yargıdan ayıklanır veya yıllar da geçse üst göreve gelmesi engellenirdi.

Amuran: Yargı bağımsızlığına ilk darbe sizce ne zaman gerçekleşti?

Aldan: Yargı bağımsızlığına ilk darbe, adı üstünde 12 Eylül darbecilerinden geldi. Hakimler ve Savcılar Kanunu ile kurullar birleştirildi. Adalet Bakanı ve Müsteşarı yedi kişilik Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun asli üyesi oldular. Başsavcıların, bakanlıkla ilişkileri gerekçe gösterilerek iktidara yakın olanlardan seçilmesi yargının siyasallaşmasının önünü açtı. O dönemden sonra yargı hiç bir zaman bağımsız olmadı. HSYK tarafından yüksek mahkemelere seçilmede

ve üst görevlere atamada bakan ve müsteşarıyla pazarlık dönemine geçildi. Artık tercihlerde dost ahbab ilişkileri liyakatin önünde idi. ANAP iktidarıyla başlayan serbest piyasa dönemi, sermayenin el değiştirmesi, özelleştirme ile kamunun dışarıdan mal ve hizmet alım furyası önemli değişiklikler yarattı. Benim memurum işini bilir anlayışı rüşvetin olağan kabul edildiğinin işaretiydi. Bu süreçte yargıda da yolsuzluk iddiaları ortaya çıkmaya başladı. Ülke ciddi bir mafyalaşma sürecine girmişti. Mafyanın olduğu yerde ödül-ceza ikilemi devreye giriyor ve işin ödülü rüşvet olarak öne çıkıyordu. Buna rağmen yargı mensuplarının büyük çoğunluğu etik değerlere bağlı ve erdemli davranmayı biliyorlardı.

Üçlü koalisyon döneminde yolsuzluk iddiaları kamuoyunun tepkisine neden olacak boyuta ulaşmıştı. Ancak yargıdaki siyasallaşma ve yolsuzluk olgusu hala bireysel boyutta idi. Yargı kendi içinde ayıklama yeteneğini henüz yitirmemişti.

Amuran: AKP'nin ilk iktidara geldiği dönemde yargı ne durumdaydı?

Aldan: 2002'de AKP işbaşına geldiğinde yargıya egemen değildi. HSYK'dan rica minnetle yandaşlarına yer açmaya çabalıyorlardı. Zamanın Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer atamalarda titiz davranıyordu. Danıştay kamu yararını gözetken kararlarla iktidarı bezdirmişti.

Bu noktada devleti ele geçirme anlamında anayasa değişikliği göze alındı ve 12 Eylül 2010 tarihinde değişen anayasa aracılığıyla; yargı yürütmenin emrine teslim edildi. Zira HSYK iktidara doğrudan bağlı bir organ haline geldi. Keza bu kurum için yapılan seçimi çok iyi organize etmesi sayesinde HSYK'daki çoğunluk cemaat mensuplarının eline geçti.

O andan itibaren sadece bir hafta içinde 81 ilin başsavcısının 74'ü değiştirildi. Özel yetkili mahkemeler tümüyle cemaatçi kadrolardan oluşturuldu. Bir gün içinde 5.000 dolayında hakim-savcı içinden 160 kişi Yargıtay, 60 kişi Danıştay üyesi (tabii ki cemaat kadrosundan) yapılarak yüksek yargı kurumları ele geçirildi. AKP iktidarı bu dönemde cemaatin çoğunluğu ele geçirmesine iç geçirse de, "**eski Türkiye**" yargısının etkisizleşmesinden memnundu. Bu aşamadan sonra cemaat kadroları orduya el atarak "**Ergenekon-Balyoz**" gibi kurmaca örgütleri gerekçe göstererek, geleceği olan pek çok silahlı kuvvetler personelini tasfiyeye ortam sağladılar. İktidar operasyon dalgalarına karşı yine memnun görünüyordu. Zira karşı devrim olanca hızıyla sürüyor, bir devir kapanıyordu. Toplumda muhalif kimliğiyle bilinen aydınlar, akademisyenler, gazeteciler, öğrenciler sabaha karşı basılan evlerinden birer giysi çantasıyla çıkıp, Silivri Cezaevi'nde birer hücreye atılıp, dış dünyadan tecrite tabi tutuluyorlardı.

Lakin karşı devrim anlayışı içinde olanların güç savaşı ve birbirlerinden rahatsızlıkları gün yüzüne çıkmaya başladı. Zira cemaat mensupları fütursuzca kamuda her alanı ele geçiriyor ve özel sektöre, hatta futbol kulüplerine müdahaleden çekinmiyorlardı.

Göreve yeni atananların neredeyse tümü cemaat kadrolarındandı. Eğer hakim ve savcılar bu kadrolarından değilse, cemaatin müfettişleri çalıştığı adliyeye denetime gidip, onunla ilgili olumsuz sicil veriyordu. Bu durumda olan yargı mensupları ya emekliliğe zorlanıyor veya sürülüyordu. Kendilerine yapılan haksızlığa karşı çıkanlar ise kurgulu kanıtlarla haklarında açılan davalarla uğraşmak zorunda bırakılıyordu.

Elbette tüm karşı devrimcilerin arzusu doğrultusunda "**eski Türkiye**" unsurları tasfiye edilmiş ve ortak memnuniyet sağlanmıştı. Ancak boşalan yerlere yayılma eğiliminde olan tarikat ve cemaat kadroları bir süre sonra kendi içlerinde para ve güç paylaşımı açısından karşı karşıya gelmişlerdi. Tabii ki Fethullahçı cemaat kadroları diğerlerine göre daha avantajlı konumda idi. Kolluk ve yargı ellerindeydi, üst bürokraside önemli yerler onlardaydı ve hatırı sayılır vekili AKP üzerinden parlamentoya sokmayı başarmışlardı. Cemaatin bu çılıncı yükselişi iktidarı ve onun diğer müttefiki olan siyasal İslamcılarını rahatsız eder boyuta ulaşınca taraflar güç mücadelesini kamuoyu gündemine taşıdılar

Amuran: Yakın bir geçmiş olsa da, yaşananları tekrar tekrar anımsamakta yarar var. Sizce FETÖ'nün ilk hamlesi hangi olaydır?

Aldan: İlk hamle 7 Şubat 2012 tarihinde MİT Müsteşarının, (sonradan cemaatçi olduğu anlaşılan savcı tarafından) hem

de KCK soruşturması kapsamında ve şüpheli sıfatıyla ifadeye çağrılmasıyla geldi. İyice belirginleşen bu savaş 15 Temmuz sürecine kadar devam etti.

Gözü kararmış ve darbe karşıtlarının üzerine alçakça bomba ve mermi yağdırmaktan çekinmeyen bu yapının girişimi başarısızlıkla sonuçlanınca; oluşan toplumsal konsensüsün de büyük desteğiyle FETÖ'nün başta devlet olmak üzere toplumun her alanından tasfiye süreci başladı.

Binlerce hakim, savcı, asker, polis KHK'larla mesleklerinden ihraç edildi. İşadamlarının mal varlıklarına el kondu. Cemaatin mağdur ettiği kamu görevlileri işbaşı yaparak soruşturma ve yargılamalarda görev aldılar.

Cemaatle bir arada görünmek, bankada olağan bir hesap açmak, bir yakınının cemaatin okulunda okuması gibi, FETÖ ile ilişkilendirilecek her olgu gözaltı ve tutuklamaya yeterli bulundu. 50.000'in üzerinde tutuklama gerçekleşti.

Bu noktada ne yazık ki sadece dosyadaki kanıtlara değil, iktidar kanadından gelen telkine de bakılıyordu. Yine "**Şüpheden Devlet Yararlanır**" gibi hukuk dışı gerekçeyle çok sayıda kişi hakkında soruşturmalar açılıp, tutuklama kararları verilir oldu.

Öte yandan tutuklama taleplerini reddedenleri bekleyen tehlike FETÖ ithamıydı. Bu nedenle aman ben içeri atayım da kurtulayım, başıma bela gelmesin mantığı öne çıktı ve özensiz kararlarla arada kaynayan masum insanların da canları yandı.

15 TEMMUZ'UN HEMEN SONRASI BULDUĞUNUZU İÇERİ ATIN DİYEN ZİHNİYET BU KEZ DE BENİM YAKINLARIMI BU İŞTEN SIYIRIP SERBEST BIRAKIN DEMEYE BAŞLADI

Amuran: AKP'ye mensup olanlarla cemaatçiler arasındaki ilişkinin yakınlığı ne zaman anlaşıldı?

Algın: İktidar partisinin çoğu yöneticisinin bir veya bir kaç yakınının FETÖ'den soruşturmaya tabi tutulup tutuklandığında anlaşıldı. 15 Temmuzun hemen sonrası bulduğunuzu içeri atın diyen zihniyet, bu kez de benim yakınlarımı bu işten sıyırıp serbest bırakın demeye başladı. Dolayısıyla yargı mensupları bunların serbest bırakılması, el konulan milyarlık mal, arazi ve işletmelerinin iadesi için yoğun bir baskıyla karşı karşıya kaldılar. Keza kimi bakan ve milletvekilinin kardeşlerinin FETÖ'nün kadrolarına dahil olduklarına ilişkin kanıtlar polis, jandarma, savcı ve yargıçların bilgisi dahilindeydi. Kamuoyu bu olguyu damat FETÖ'cüler sayesinde öğrendi.

Bu durum nedeniyle Cumhurbaşkanı FETÖ ile mücadele söylemlerini sıkça ifade ederken, öte yandan partisinin kimi unsurları FETÖ bağlantılı yakınlarının serbest bırakılması, mal varlıklarının iadesi veya haklarındaki kanıtların karartılması için kamu görevlilerine baskı, tavassut girişimlerine başladılar. Tabii ki, tutuklu durumda olan cemaate sırtını dayayarak milyonların sahibi olmuş işadamları tutuklular da kesenin ağzını açmaya hazırdı.

İşte başarılı ve yetenekli genç Barış'ların yazdıkları kitaptaki rüşvet ve iltimas ağı bu ortam dolayısıyla gerçekleşti. Ne yazık ki bazı yargı mensupları siyasi baskı altında olmadık kişileri serbest bırakmalarının ileride başlarına bela olacağını, günü geldiğinde bunun muhasebesini vermek durumunda kalacaklarını iyi bildiklerinden, madem iktidarın isteğiyle yapmamamız gerekeni yapıyoruz, bari bu iş kuru kuruya olmasın diyerek çıkar sağlama yolunu seçtiler. Siyaset adamları ve yüksek yargı bürokrasisi ise, akrabayı, eşi, dostu cezaevinden çıkararak yargı mensuplarının yolsuzluğunu görmezden gelmek zorunda kaldılar.

TEMİZ SİYASETİN OLDUĞU ORTAMDA METASTAZ OLMAZ

Amuran: Bugün gelinen tabloyu da okurlarımıza kısaca özetleyelim:

Aldan: Bugün gelinen tablo ise: 15 Temmuz gecesi vatandaşlara alçakça saldırıp, fiilen darbenin baş aktörü konumundaki katiller içerdedir. Lakin hala bankada hesap açtırdı, çocuğu şu okulda okudu gibi nedenlerle ilköğretim okulundaki müstahdem, zabıt katibi, öğretmen, işçi, çiftçi gibiler de içerdedir. Çoğu 9 yıl dolayında hapse mahkum

edilmişlerdir. Buna karşın; FETÖ'nün yönetici imam kadrosunun neredeyse tümü, kurgulu Ergenekon ve Balyoz gibi davaların yargı mensuplarının çoğu yurtdışıındadır. İşadami, vekil veya bakan kardeşleri ile damatlar da dışardadır.

Kısaca yargıyı işlevinden, yargı mensubunu etik değerlerden uzaklaştıran en önemli etken siyasi mekanizmadır. O ne kadar dürüstlüğe önem verir ve ne kadar yargıya müdahale etmeyi bir yana bırakır ise, o denli güvenilir yargıya sahip olunur. Bu açıdan temiz siyasetin olduğu ortamda metastaz da olmaz.

Amuran: Hukukçusunuz. Savcılık yaptınız, milletvekili oldunuz, siyasetle uğraştınız, en çok da terörle uğraştınız. Siyaset uğruna bu kararlı mücadele zayıflatılmamalı, hukuk herkese uygulanmalı diyoruz, diyoruz da başarılı oluyor muyuz?

Algan: Bir örnekle sorunuzu yanıtlayabilirim: Milletvekili iken 2011 yılı sonunda ve bütçe görüşmeleri sırasında HSYK'ya dair partimizin görüşlerini ben dile getirmiştım. Konuşma yaptığım dönemde AKP ve Cemaat işbirliği içinde ülkeyi şekillendirmeye çalışıyorlardı. Anayasa değişikliğiyle yargı hemen hemen ele geçirilmişti. Konuşmamda yargıdaki siyasallaşmadan örnekler verdikten sonra, konuyu cemaatin kadrolaşmasına getirdim ve aynen şu sözleri söyledim: **"AKP'li arkadaşlarım; yargıyı kırklı yaşlardaki bir gruba teslim ettiniz. Güya bunların iktidarınızın sürmesine katkı sağlayacaklarını düşünüyorsunuz. Aslında kendi Frankenstein'nınızı yarattınız, şunu unutmayın, bir gün gelecek ve sizi de dinlemeyecekler. Belki de sizi bunlar tasfiye edecekler."**

Yaklaşık 5 yıl sonra o konuşmamda söylediğim gibi, FETÖ neredeyse, AKP iktidarını tasfiye edecek noktaya kadar gelmişti. Lakin bu görüşü dile getirdiğimiz dönemde AKP her uyarımıza küçümseyerek bakıyordu.

Adalet ve Kalkınma Partisi 2002'de iktidar olacak milletvekili sayısına ulaştığında kendisine sadık seçmen kitlesi yoktu. Çoğu seçmen; DSP, MHP, DYP ve ANAP gibi partilerin yolsuzluk batağına saplandıklarını düşünüyor ve 2001 krizini bu olguya dayandırıyor. Nitekim seçmen çoğunluğu **"bir de bunları deneyelim"** düşüncesinin ağır basmasıyla AKP'yi iktidar koltuğuna oturtuvermişti. AKP; iç ve dıştaki bazı egemenlerin verdiği destekten de yararlanarak, meclisin sayısal çoğunluğunu elde etmişti.

Lakin yasama çoğunluğunu sağlamış AKP'nin bürokrat kadrosu hemen hemen yok gibiydi. Aksine AKP'ye mesafeli, güç yitirmek istemeyen ve bu iktidarı kısa vadeli görme öngörüsüzlüğüne sahip bir bürokrat topluluğu da karşılarındaydı.

Bu noktada Fethullahçı Cemaat ile işbirliği yapmaları kaçınılmaz olarak ortaya çıkmıştı. Aslında Milli Görüşçüler ile Fethullah Cemaatinin iyi geçindikleri söylenemez. Bu nedenle de cemaat yıllarca iktidarda olan merkez partilere destek verdi ve bireylerinin devlet ve siyasette yer almalarını sağladı. Merkez partiler; cemaatin, muhafazakar kesimle etkileşiminden yararlandığını sanırken, cemaat de habire kamuda kadrolaşmanın yollarını buluyordu.

Zira cemaatin yıllardır sinsi sinsi devlet kadrolarına yerleştirdiği, ortaokul çağlarından itibaren cemaat evlerinde ve belli bir disiplin içinde yetiştirilmiş, hatta makineleştirilmiş eğitilmiş bir kadrosu vardı. Bu kadrolar buldukları yere adaptasyonda güçlük çekmiyorlardı. Bir robot gibi yetiştirildiklerinden yorgunluk belirtisi göstermiyor, verilen görev ne denli ağır olursa olsun sızlanmıyorlardı. O tarihlerde devlet içinde çok az kişi bu yapının sızma girişimlerinin endişe verici boyutuna geldiğini görüyor, yetkilileri uyarıyor, lakin kaygıları görmezden geliniyordu. Çünkü tehlikeyi sadece radikal İslamcılarda gören öngörüsüz yetkililer modern yaşam biçimini benimsemiş, sekülerlerle sorunu olmayan, çalışkan, efendi ve disiplinli görünen kamu görevlilerinin bir tehdit aracı haline geleceklerini düşünemiyorlardı.

2002 yılına gelindiğinde cemaat merkez sağ partilerden uzaklaşıp, milli görüş gömleğini çıkararak gruba destek oldu. AKP de iktidarı aldığı anda bürokrasiyi cemaate teslimde bir sakınca görmedi. Hatta 2004 yılında MGK'da bu yapının olası tehlikesine yönelik rapor ve kararlar görmezden gelindi. İki müttefikin süreç içindeki güç savaşı ortaya çıktı. Öyle ya, cemaat her türlü açık veya örtülü operasyonlarla hem kendi etki alanını büyütürken, AKP'ye de rahat bir ortam sağlıyordu. Buna rağmen cemaatin giderek güçlenmesinden çekinen iktidar cemaatin yerine yeni müttefik arayışına başlamıştı. Hak

Yolcular, Menzilciler gibi yapılanmalar devlet kadrolarında yer buluyorlardı. Bu noktada cemaat kullanılıp bir kenara atılma psikozu içinde neler yapabileceğini gösterme anlamında güç gösterisine girişti.

Amuran: Sizinle FETÖ'yü ayrıntılarıyla hiç konuşmamıştık. Siz, FETÖ'yü nasıl bir örgüt olarak tanımlıyorsunuz?

Aldan: FETÖ'yü sadece şeriat özlemcisi dinci bir örgüt görmek büyük bir yanılgıdır. Kendini gizleme kapasitesi, yetişmiş insan gücünün birikimli oluşu, kurgu, şantaj, sahtecilik ve olumsuz kamuoyu oluşturmada hayret edici maharetli çalışma biçimleri göz önüne alındığında tipik bir istihbarat örgütlenmesiyle karşı karşıya olduğumuzu söyleyebiliriz. Kaldı ki 15 Temmuz'daki gibi yeri geldiğinde vahşi yüzüne de tanık olunca bu örgütlenmeyle mücadele ülkemizde yaşayan her bireyin milli görevi olmalıdır.

Lakin bu noktada yapılanmanın güç merkezi olmasıyla birlikte, cemaat içinde yer almanın yararlı olacağını düşünerek veya bu yapıyı bir hizmet hareketi gibi niteleyerek içine dahil olanları ayıklayarak, geri kazanmanın da yolları aranmalıdır.

Yine bağımsız ve geniş yetkilerle donanmış komisyon aracılığıyla 15 Temmuz süreci de öncesi ve sonrasıyla gerçekçi araştırmaya tabi tutulmalıdır. Yani yıllarca sessiz sedasız merkez partilerde kuluçka dönemini tamamlayan, AKP döneminde doğup, gelişen bu yapıyı 15 Temmuz günü nasıl bir organın harekete geçirdiği ve bunca yıllık birikimin bir gecede sonlandırılmasının hangi etkenlere bağlı olduğu, kısaca kontrollü bir kriz yaratılıp yaratılmadığının da araştırmaya değer olduğunu belirtmemde fayda vardır.

Amuran: Metastaz bir tehlikeyi anlatıyor. Bazı dini yapılanmaların cemaatlerin devlet yönetiminde siyasette yer almak isteği FETÖ örneğinden yola çıkarsak potansiyel bir tehlikeyi ortaya çıkarıyor değil mi?

Algan: Tarikat ve cemaatler için 2002 öncesi ve sonrasını ayrı ayrı değerlendirmek gerekmektedir. 2002'den sonraki AKP iktidarları dönemi siyasal İslamcılar açısından milat niteliğindedir. Önceleri küçük gruplar halinde, çoğunlukla hemşeri odaklı, dışı kapalı, küçük ve orta boy ticaret işletmeleriyle öne çıkan ve gıysileriyle dikkati çeken tarikat ve cemaatlerle ilgili en fazla camii inşaatı veya yoksullar için toplanan paraların zimmete geçirilmesi iddiaları gündeme gelirken, 2002 sonrası önemli bir değişim süreci başlamıştır. Hele ki iktidarını sürdürmek için sürekli olarak muhafazakar kitleye ihtiyaç duyan ve bu anlamda da tarikat ve cemaatlere yaslanma zorunluluğu hisseden AKP'nin davetkar tavrı iştah kabartıcı bir nitelik almıştır. Süreç içinde bakanlıklar tarikat ve cemaatler tarafından paylaşılmıştır. Öyle ki, kendi halinde, ahlaki önceleyen muhafazakar örgütlenmeler para ve güçle karşılaştıkça başlangıçtaki amaçlarından uzaklaşıp, şirazedan çıkmışlardır. Sakallar kesilmiş, sarıklar çıkarılmış, steysin yerli otomobillerle pazar satışlarından vaz geçilmiştir. Şimdilerde bakanlıklarda ihale dağıtıp, bilmem ne vakfına ihale bedeli üzerinden bağış adı altında toplanan paralar, iş takipçiliği, üst düzey kamu görevlilerinin atanmasında onay makamı haline dönüşmüş tarikat hocaları, yurt dışı geziler, ithalat ihracat işleri siyasal İslamcıların asli işleri haline dönüşmüştür.

Dolayısıyla AKP iktidarı muhafazakar kesimi konsolide etme adına tarikat veya cemaatlere gereksinim duydukça, keza bu amaçla onların gelişmesine bir açıdan ortam sağladıkça bu tür yapılanmaların ülkede etkin olmaları kaçınılmazdır. Dini ticarete alet edenlerin, daha fazla güç için siyasi mekanizmalarını kullanmalarının ülkenin geleceği açısından önemli sakıncaları vardır. Siyaset bu tür yapılanmaların etkin olmasına ortam sağlamamalıdır.

Amuran: Din istismarına yol açan, hedefleri maddi ve manevi güç kazanmak olan dini oluşumlar yapı itibarıyla demokrasiye katkı sağlamaz, aksine zarar verirler. FETÖ örneğinde olduğu gibi en fazla da siyasetçiler zarar görmez mi?

Aldan: Dini görünümlü siyaset ve ticaret bezirganlarının rant ve büyüme iştahı tükenmez. Hani bir söz var ya "Allah verdikçe veriyor" diye, AKP bu yararlandığı unsurlara devlet içinde geniş yapılanma alanları bırakarak tehlikeli bir geleceğe sürüklenmememize neden oluyor. Fethullah Cemaati gidiyor, yerine Menzilciler geliyor. Şimdilerde bu grubunda tasfiyesine çalışıldığına ilişkin bilgiler var. Aslında iktidar için en önemli ders 15 Temmuz 2016 günü ve sonrasında

yaşananlardır. Din istismarcılarının ülkemize ve insanımıza hiç bir yararı yoktur. Kaldı ki, sarayın tek tip düşünceyi egemen kılma projesini ülkemiz insanı benimsemez. Çünkü Anadolu ve Trakya toprağı yüzyıllarca farklı anlayış, görüş, kimlik ve düşünce sahiplerinin bir arada yaşama kültürünü edindiğı coğrafyadır.

Amuran: Devlet kademelerinde, belli bir yere belli bir oluşuma katılmak için aidiyet duygusunun avantaj olarak kabul edilmesi, aklın yetenek ve becerinin deneyimin dikkate alınmaması kamusal yönetimin başarısızlığına devletin zayıflamasına yol açar değil mi?

Aldan: Şimdilerde kamuda personel alımı veya atamalarda yazılı olmayan bazı kurallar gözlenmektedir. Buna göre; ideolojik, etnik, dinsel, mezhepsel, bölgesel ve hatta yaşam biçimi ön eleme gerekçesi olmaktadır. Yani demokratın, laikliğı savunanların, iktidarla uyumlu olmayan milliyetçinin, solcunun, Alevinin, seküler Kürt'ün, Müslüman olmayanın, muhalif olanın kısaca ülkenin yarısının baştan elendiğı bir ortam söz konusudur.

Eleme kıstasından iktidara yakın olanlar da etkilenmektedir. Bilginin yerinin iş bitiriciliğe, ilkelerin yerinin esnekliğe, dürüstlüğün yerinin yolsuzluğa göz yummaya döndüğü durumlarda iktidara yakın kesimlerde bile isteneni yapmayanlar elenmektedir. Dolayısıyla yandaş arasında bile ayrımcılık yapmaktan çekinilmemektedir. Bu nedenle de aklın, yeteneğın, becerinin ve deneyimin yerine, çok dar bir gruptan gelenlerden oluşturulacak bir devlet mekanizması başarısızlığa mahkumdur. Ne yazık ki bugün kamu kurumları yönetilmekten uzak bulunmaktadır.

Eğer kamu görevlisi olmanın, devleti tanımanın, kamu yararını içselleştirmenin anlamını tam olarak bilemeyecek durumdaki; sağlık bakanını özel hastane, milli eğitim bakanını özel dersane, turizm bakanını turizm şirketi sahibinden oluşturur, ekonomiyi damada teslim ederek devleti yöneteceğinize inanıyorsanız yanlış yoldasınız demektir.

Bu ülkenin Osmanlıdan bu yana gelen önemli devlet gelenekleri vardır. Devletin davranış biçimindeki radikal değişimler gereklilikten kaynaklanırsa anlamlıdır. Yoksa işler çabuk yürüsün, halk çok şeyi bilmesin, pragmatik politikalar böyle gerektiriyor dersiniz bu değişiklikler vahim sonuçlar doğurur ve devlet yönetilmez sadece savrulur.

DEMOKRASİYLE YÖNETİLEN GELİŞMİŞ ÜLKELERDE SİYASET ZENGİNLEŞME ARACI OLARAK GÖRÜLMEZ BÜROKRATLAR DA RÜŞVETE BİR TÜR EMEKLİLİK FONU GİBİ BAKAMAZLAR

Amuran: Gelişmiş ülkelerde rüşvet irtikap iltimasa karşı en caydırıcı yaptırımlarla yasalar donatılır ve en ağır cezalar verilir. Toplumsal suç olarak adlandırılır. Siyaset sağlam yapıya oturtulur ve temiz siyaseti ön plana alınır değil mi?

Aldan: Demokrasinin içselleştiiğı, özgürlüğün yaşamsal öneme sahip olduğı, şeffaflığın, katılımcılığın öne çıktığı örgütlü toplumlarda, siyasetin finansmanı mercek altındadır. Keza rüşvet alış verişine ortam sağlayan kayıt dışılık söz konusu değildir. Her şeyden öte gelişmiş bir toplumda çıkar için yasaları göz ardı etme büyük ayıp sayılır. Çünkü rüşvet, irtikap ve kayırma topluma karşı bir davranış olarak görülür. Bu anlayışa göre; rüşvet ve iltimas toplumsal mutabakata saldırı niteliğindedir. Birilerinin çıkarları için topluluğun değerlerinin yok sayılması kabul edilemez. Bu nedenle basit bir yolsuzluk iddiası dahi çoğu batılı siyasetçi için politikanın sonu anlamına gelir. Demokrasiyle yönetilen gelişmiş ülkelerde siyaset bir zenginleşme aracı olarak görülmez. Keza bürokratlar da rüşvete bir tür emeklilik fonu gibi bakamazlar.

Kısaca gelişmiş ülkelerde; adı yolsuzluğa karışanlar sarayda danışman yapılmaz, değil devasa uçak bağışı, sıradan bir biblonun hediye edilmesi bile hoş karşılanmaz. Siyasetin finansmanı için oluşturulan havuz hesapları, kamu parasıyla seçim mitingleri söz konusu dahi edilemez.

Benim hırsızım iyidir, çalışıyor ama çalışıyor, benim memurum işini bilir, adam rüşvet için devletin parasını vermemiş ki kendi cebinden vermiş, gibi sözlerle yolsuzluk meşrulaştırılmaz.

Amuran: Sayın Aldan şu anda parlamento çatısı altında değilsiniz, ama aktif siyasetin içindesiniz. Eski bir milletvekili bir hukukçu olarak görüşünüzü almak istiyorum. Yeni sistemle birlikte değişen kurallar içerisinde, "Mecliste yapılan yasal düzenlemelerin, kısa ve öz olması, diğer alt başlıkların kararname veya yönetmeliklere bırakılmasının" uygun

olacağı söyleniyor. Kararname çıkarma yetkilerinin artırılmasından söz ediliyor. Bu durumu muhalefet yasa yapma görevinin sınırlarının daraltılacağı anlamında yorumluyor. Bir siyasetçimiz de, "Kanunlar hiyerarşisinde soyut ve genel kurallar Anayasa'ya atfedilir. Yasalar ise Anayasa'nın koyduğu genel kuralları detaylandırır." diyerek bu düşünceye karşı çıkıyor. Bu niyet bizi nereye götürür?

Aldan: 16 Nisan Referandumuyla Anayasamızda yapılan değişikliklerin en önemli yansıması parlamenter sistemin biçimsel hale dönüştürülmesidir. Yani yeni sistemle TBMM işlevsiz hale getirildi. Dikkat ederseniz meclis artık haftada iki gün toplanabiliyor. Meclis faaliyetlerinin kamuoyuna yansıması yok denecek kadar az, seçimin üzerinden sekiz ay kadar bir süre geçmesine karşın, gerek muhalefet gerek iktidar partisi kanadından dikkati çeken bir milletvekili var mı? TBMM'de önemli bir icraat gerçekleşti mi? Yeni seçilen milletvekilleri elbette yeteksiz veya birikimsiz değiller, lakin sistem parlamentoyu da parlamenterini de yok sayan bir sistem.

Yine bugünlerde muhalefetin öne çıkan tek aktivasyonu emeklilikte yaşa takılanları gündeme taşımak. Her seferinde verilen araştırma önergelerinin AKP-MHP işbirliğiyle reddedilmesi karşısında **"gördünüz mü sözlerinde duramadılar"** diyerek tatmin olunuyor. Ne yazık ki, erken emekliler yaşa takılırken, muhalefette yaşa takılanlara takılmak zorunda kalıyor.

Zira muhalefetin hareket alanı kısıtlı, anayasa ve hemen akabinde de iç tüzük değişiklikleri hareket alanını kısıtlıyor. Ülkede muhalif kimliğiyle gücünü korumuş ne sendika ne de sivil toplum örgütlenmesi var. Otokrat yönetim anlayışının yarattığı baskı ortamı, yıldırma girişimleri ve her şeyden öte bir terör örgütüyle yaftalanıp, adliyelik olma korkusu tepkileri alanlara taşıyacak yurttaş katkısını da elimine ediyor. Sonuçta iktidarın belirlediği gündemin peşinden sürüklenen, bir kaç hamasi sözle kendi grubunu tutma becerisini gösteren muhalif lider tipi ortaya çıkıyor.

Başkanlık sistemi parlamentoyu hiçe sayar. Bugünkü meclis, sistemin demokratik meşruiyetine paravan bir yan kurumdan ibarettir. Cumhuriyetin kurulması, ilk yönetimi, ülkenin emperyalist işgalden kurtulması, demokrasi çabalarının belirgin gücü olarak bilinen ve son olarak 15 Temmuz gecesi yürekliliğin sembolü olan saygın kurumun bu hale düşürülmüş olması gerçekten acı veriyor.

Bu açıdan karar mercii, moda deyimle söylemek gerekirse üst aklın saray olduğu bir meclis ister yasa yapsın, ister bazı karnameleri saraya bıraksın, sonuçta sarayın bir yan kurumu olarak nitelenmekten öte anlam taşıyor.

Amuran: Bizde siyasi eleştiriler itham etme şeklinde yürüyor. Eski dosyalar araştırılıyor adeta suçlu aranıyor. Bugünkü siyasi propaganda teknikleri, hataları yanlışları unutturma savaşı mıdır? Siyaset, demokrasinin soluk aldığı yer değil midir?

Aldan: Yoğun bir siyaset ortamında görünmemize rağmen, gerçek siyasetin çöllerde olduğu günler yaşıyoruz. Siyasi arenada; birikim yok, nezaket yok, bilgi yok, espri yok, anlayış yok, görgü yok, saygı yok. Buna karşın bağırıp çağırma var, lümpenlik var, karalama var, hakaret var, basit sözcükleri Konfüçyüs edasıyla dile getirip alkış alma var.

İktidarın politikaları siyaset mühendislerince belirlendikten sonra, muhalefetin yaklaşımı da bunun eleştirisinden öte gidemiyor. Zira muhalefet; iktidarın her ortamda tekrarladığı gerçek dışı iddiaları sürekli savunma durumunda bırakılıyor.

Siyaset dünyasının çölleşmesinin iki önemli nedeni var. İlki; ciddi bir kutuplaşmanın dayatılması sonucu, tarafların sığ tartışmalarla kendi yandaşlarını konsolide etme yoluna gitmeleri. Bu nedenle bilgi ve gerçeklik üzerinden siyaset yapmak gereksiz görülüyor. Daha çok bilenden ziyade daha çok bağırmanın rağbet gördüğü bir dönemden geçiyoruz. Zira kutuplaşma öyle bir hale gelmiş ki, nefret objesi halinde görülen karşı parti liderine savrulan her ağır söz mutlak kabul görüyor ve taban tarafından memnuniyetle onaylanıyor. Bu durumda liderler de birbirlerine olmadık laflarla karşılık veriyorlar.

İkinci neden siyasi yelpazede ideolojik bakış ve davranış biçimlerinde yaşanan yakınlaşmalar. Mevcut başkanlık sistemi

ikili bir parti olgusunu dayatıyor. Bu açıdan iki kutuptan birinin kazanması farklı işbirliklerini beraberinde getiriyor. Bu durum ideolojik seçiciliği, ilkeleri, tutarlılığı bir yana bırakan, partileri sadece iktidar olma veya iktidarda kalma çıkarıcılığına hapsediyor. O zaman da farklı düşüncelerin yarıştığı ve bu yarışın sonrasında doğruya ulaşmanın gerekli olduğu bir ortam yerine orası senin burası benim olsun paylaşımına dönen sağlıksız birliktelikler doğuruyor.

Kısaca siyasetin ideoloji, bilgi ve nezaket üzerine oturmadığı bir ortamda, kutuplaşma, hakaret ve empati yoksunluğu ortaya çıkıyor.

Amuran: Son sorumuz yerel seçimlerle ilgili olsun. Yerel seçim sonuçları siyasi yapılanmalarda değişikliklere yol açabilir deniliyor. Sözelimi Büyükşehir belediyelerini muhalefet kazanırsa, siyasi iktidar bu sonuçlardan nasıl etkilenir, iktidar temsilcileri kazanırsa muhalefette ne gibi değişiklikler olabilir?

Aldan: Genellikle yerel seçim sonuçlarına göre başarılı-başarısız ayrımı kolay yapılamaz. Her şeyden önce ülkemizdeki seçim sonuçlarında değerlendirmeler bakış açısına göre değişiklik gösterir. Öyle ki, başarısız taraf öyle veya böyle gerekçelerle ya başarısız olmadığını öne sürer veya başarısızlığı kendisinden çok başka etkenlere bağlama eğilimi içine girer.

Hele ki ittifak yoluyla gerçekleşen yerel seçimde kimin ne derece katkı verdiğinin somut olarak belirlenmesinin güç olduğu da göz önüne alındığında, başarısızlıkta sorumluyu tayin etmek çok kolay değildir.

Bana göre iktidara egemen olan anlayış seçimlerde başarısız olsa dahi başkanlık sisteminin yetkilerini tartışma konusu yaptırmayacaktır. Büyükşehir Belediyelerinde belirgin bir muhalefet başarısı halinde dahi seçimlerin birbirinden ayrı olduğu vurgusunu öne çıkaracaktır. Hatta olası bir başarısızlık o ilin adayı veya örgütüne bağlanarak işin içinden sıyrılmamanın yolları aranacaktır.

Olası bir iktidar cenahı başarısında ise, başkanlık sisteminin ikinci kez onaylandığı öne sürülerek bu kez de iki seçim arasında bağlantı öne çıkarılacaktır. Bu da daha baskıcı bir sürecin bizi beklediğidir.

Elbette ki en büyük dileğim muhalefetin başarısı ve yerelden genel iktidara yürüyüş sürecinin başlatılmasıdır. Ancak muhalefetin olası bir başarısızlığında değişim çağrısı ve buna bağlı olarak kurultay toplama süreçlerinin işletileceğini görmemek için kahin olmaya gerek yoktur.

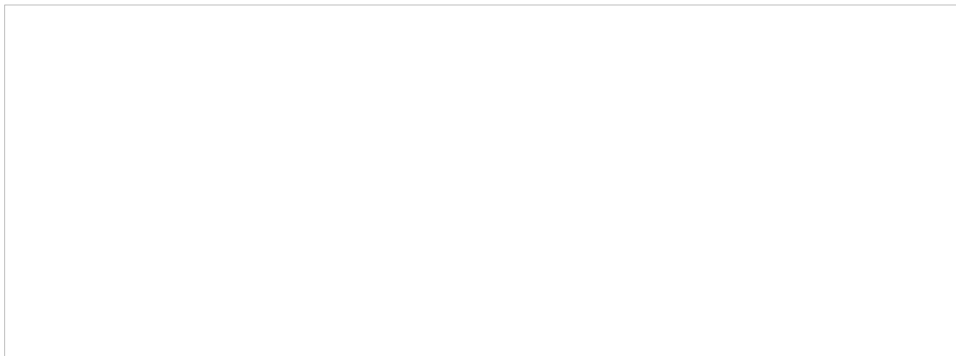
Bu seçimlerin olmasa da, seçim sonrası olası ekonomik gelişmelerin asıl etki yaratan sonuçlar doğuracağını söyleyebilirim. Her şeye rağmen 31 Mart; çağdaş, dürüst ve sosyal belediyeciliğin örneklerinin sergileneceği bir fırsatın başlangıç günüdür. Umarım bu ülkenin geleceği konusunda kaygı taşıyanlar bu fırsatı yaratmak için çaba içinde olurlar.

Amuran: Aynı dilekleri paylaşıyoruz. Yapıcı eleştirileriniz için teşekkür ediyoruz.

Algan: Ben teşekkür ederim

Nurzen Amuran

Odatv.com

Nurzen Amuran

Diğer Yazıları

Türkiye bunu ödemek zorunda kalacak

05.12.2021

Merkez Bankası bu talimata uymasaydı...

28.11.2021

Egemen Bağış'ın Büyükelçi tayin edildiği kurum, nasıl adil olmaktan söz edebilir

21.11.2021

Kumpas davaları olmasaydı FETÖ 15 Temmuz'a cesaret edebilir miydi

14.11.2021

Erdoğan'ı destekleyerek koltuklarını koruma derdine düştüler

07.11.2021

Artık "vakıf" dendiğinde akıllara kara para geliyor

31.10.2021

Tüm Yazıları

Popüler Yazılar

Müyesser Yıldız

TESUD Başkanına neler soruldu?

30.06.2021

Dr. Hüseyin Nazlıkul, M.D. PhD.

Hastalıklara karşı direnç nasıl artırılır

03.10.2021

Salih Seçkin Sevinç

Pandemi bahaneleri oldu... Restoranlar bizi ya...

03.10.2021

Rafael Sadi

O kritik ziyaretin arka planı

03.10.2021

Yusuf Yavuz

Yeni plan devrede

17.06.2021

Soner Yalçın

Tehdit etmeyin

18.06.2021

Soner Yalçın

Tunus'un foncuları

28.07.2021

Soner Yalçın

Erdoğan'ın öfkesinin sebebi

26.10.2021

Sami Menteş

Milli Eğitim Bakanı yalan söylüyor

25.06.2021

Soner Yalçın

Ata'nın çocukları: 68 Kuşağı

30.06.2021

İletişim

Haber Merkezi: 0 216 449 32 00

Faks: 0 216 449 32 00

Mail: info@odatv.com

İletişim

Künye

Gizlilik Sözleşmesi ve Koşullar

Mobil Uygulamalar

Reklam

Reklam: 0 216 449 32 00

reklam@odatv.com

© 2021, Oda TV. Tüm haklar saklıdır.

ANA SAYFA

YAZARLAR

VIDEO

FOTO GALERİ

ARŞİV

KATEGORİLER

